

اثرات الگوی کشت و کم‌آبیاری بر کارایی مصرف آب و ارائه راه‌کارهای بهبود آن در جنوب حوزه کرخه

دکتر حسین دهقانی سانجی، عضو هیات علمی موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی، طی پژوهشی با عنوان "اثرات الگوی کشت و کم‌آبیاری بر کارایی مصرف آب و ارائه راه‌کارهای بهبود آن در جنوب حوزه کرخه" ضمن بررسی کارایی مصرف آب زراعت‌های غالب منطقه به ارائه راهکار در انتخاب الگوی کشت بر اساس اقلیم و مدیریت کم‌آبیاری برای بهبود کارایی مصرف آب در منطقه پرداخته است.

نتایج این پژوهش نشان داد مقدار کارایی مصرف آب گندم در سال‌های مطالعه ۰/۶۰ - ۰/۴۷، جو ۰/۴۱ - ۰/۳۰، ذرت ۰/۹۲ - ۰/۵۸، چغندر قند ۶/۴۵ - ۴/۹۲، سیب زمینی ۴/۴ - ۲/۹، گوجه فرنگی ۶/۹۷ - ۵/۹۸، خربزه ۴/۱۶ - ۲/۸۹، هندوانه ۳/۶، و پیاز ۶/۳۱ - ۳/۶۵ کیلوگرم بر متر مکعب نیاز خالص آبی متغیر بود.

نتایج این پژوهش همچنین نشان داد که در تعیین الگوی کشت، الویت با زراعت‌هایی است که نیاز آبی آن‌ها در مقایسه با سایر مناطق کمتر است. برای مثال زراعت‌های گندم، جو، چغندر قند، سیب‌زمینی، گوجه‌فرنگی، پیاز، هندوانه، ذرت در اولویت اول برای منطقه دزفول و شوش هستند. زراعت خربزه در اولویت اول منطقه اهواز و جو برای شوشتر و زراعت ذرت برای منطقه دهلران نیز در اولویت اول الگوی کشت است. در شرایط کم‌آبی و برای اعمال کم‌آبیاری، زراعت‌های ذرت و صیفی‌جات شامل گوجه‌فرنگی، پیاز، هندوانه، سیب‌زمینی باید در اولویت دوم باشند. زراعت‌های سبزی و صیفی به کم‌آبیاری حساس هستند و انجام کم‌آبیاری بر روی آن‌ها توصیه نمی‌شود. لیکن کم‌آبیاری بر روی زراعت‌هایی مانند ذرت و نیشکر که کل عملکرد مورد مصرف قرار می‌گیرد، قابل اعمال است و در نتیجه افزایش کارایی مصرف آب را به همراه دارد.